

Számvitel II.

1. előadás

Ismétlés I.

Dr. habil Borbély Katalin
egyetemi docens

Technikai információk 1

A vizsgára bocsátás feltételei (aláírás):

A gyakorlatok rendszeres látogatása (maximum 2 hiányzás)

A megajánlott jegy feltételei:

A zárthelyi dolgozat teljesítése legalább 70%-ra. (coedu)

A számonkérés módja:

Írásbeli vizsga (coedu)

Értékelés:

0-49 % elégtelen, 50-59 % elégséges, 60-69 % közepes, 70-79 % jó, 80-100 % jeles

Pótlás és utóvizsga a tanulmányi és vizsgaszabályzat és a tantárgyi útmutató alapján.

A hallgatók a félév folyamán a gyakorlatokon +5%-ot kaphatnak tevékenységük alapján, amit a zh-n, illetve vizsgán érvényesíthetnek.

Tárgyfelelős:

Dr. Borbély Katalin egyetemi docens, igazgatási épület 614. , borbely.katalin@sze.hu

Technikai információk 2

Kötelező irodalom:

Az előadások és szemináriumok anyaga

Az órákon megadott kötelező irodalom

Ajánlott irodalom:

Siklósi-Veress (2016): Könyvvezetés és Beszámolóképzítés 2016, Saldo 2.11., 3. (kivéve 3.3. ellenőrzés, önellenőrzés), 4.fejezet (l. tanulási segédlet)

Dr. Sztanó Imre, Veress Attila (2013): Vezetői számvitel 5. fejezet az 5.3.6. pontig

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/0007_a2_1038_1039_1041_bavezetoiszamvitel/adatok.html

Technikai információk 3

- Az előadás diasorozat hallgatói változata
- A gyakorlatokon szükséges feladatsorok
- A hallgatók rendelkezésére álló segédletek (tananyag-ütemezés, mérleg, eredménykimutatás, számlatükör)

[letölthetők:sze.hu/KGYGK/virtuális kar felületről](http://sze.hu/KGYGK/virtuális_kar_felületről)

Felhasználónév: borbely_tant

Jelszó: Kat5_QmZ9

A tananyag (előadások és feladatok) a coedu felületén is elérhetők

A tárgy oktatásának célja és várható eredménye

A félév célja a könyvvézetési ismeretek elmélyítése, a költséggazdálkodással, az eredménykimutatással kapcsolatos legfontosabb gazdasági események, a beszámoló összeállításának folyamatának megismertetése.

A kurzus végére a hallgató gazdasági környezetének összefüggésében látja a vállalkozás számviteli információs rendszerét, a vagyoni és jövedelmi helyzet összefüggését.

A tematika

1. előadás	Ismétlés I. (Számvitel I.)
2. előadás	Ismétlés II. (Számvitel I.)
3. előadás	A termelési és értékesítési folyamatot befolyásoló tényezők
4. előadás	A termelési és értékesítési folyamat leggyakoribb változatai I.
5. előadás	A termelési és értékesítési folyamat leggyakoribb változatai II.
6. előadás	Az eredményt befolyásoló további tényezők: egyéb és pénzügyi bevételek, ráfordítások
7. előadás	Zárási teendők és beszámolóképzítés
8. előadás	A kiegészítő melléklet szerkezete és tartalma, az üzleti jelentés tartalma, összeállításuk. A könyvvizsgálat és a nyilvánosságra hozatal
9. előadás	Beszámolóelemzés alapjai
10. Előadás	Beszámolóelemzés egy vállalkozás adatain keresztül
11. előadás	A félév tananyagának összefoglaló ismétlése
12. előadás	Felkészülés a zárthelyi dolgozatra
13. előadás	Hogyan használhatók a számvitelben tanultak a gyakorlatban? (Külső előadó)
14. előadás	Hogyan használhatók a tanultak a gyakorlatban?

Ismétlés

Alapvető összefüggések

VAGYON

EREDMÉNY

megjelenési alak	eredet	eredménycsökkentő	eredménycsökkentő	eredménynövelő
MÉRLEG, 201X. hónap, nap		EREDMÉNYKIMUTATÁS, 201X.		
ESZKÖZ	FORRÁS	KÖLTSÉG	→ RÁFORDÍTÁS	BEVÉTEL
A) Befektetett eszközök	D) Saját tőke része az adózott eredmény	Csoportosításuk a számvitelben	Eredménykategóriák $\pm$ üzemi $\pm$ pénzügyi = adózás előtti eredmény - adófizetési kötelezettség = adózott eredmény	
B) Forgóeszközök	E) Céltartalék	1. Jelleg szerint:	→	Összköltség eljárásra épülő eredménykimutatás
C) AIE	F) Kötelezettség	költségnemek		
	G) PIE	2. Funkció szerint:	→	Forgalmi költség eljárásra épülő eredménykimutatás
Összes eszköz	Összes forrás	közvetlen, közvetett		

Mérlegegyezőség elve

Üzemgazdasági elv

Eredmény elv

Gazdasági esemény

Fogalma

A vállalkozás vagyonában és eredményében bekövetkezett minden olyan változás, amely egyértelműen (vagy megbízhatóan) számszerűsíthető.

A teljesség elve alapján minden gazdasági eseményt rögzíteni kell.

Feljegyzésének módjai:

Számlasoros

Idősoros feljegyzés

A főkönyvi számla 1

A főkönyvi számla a kettős könyvvitel technikai alapegysége, ami (általában) egy vagyonrész vagy egy eredménytényezőt testesít meg.

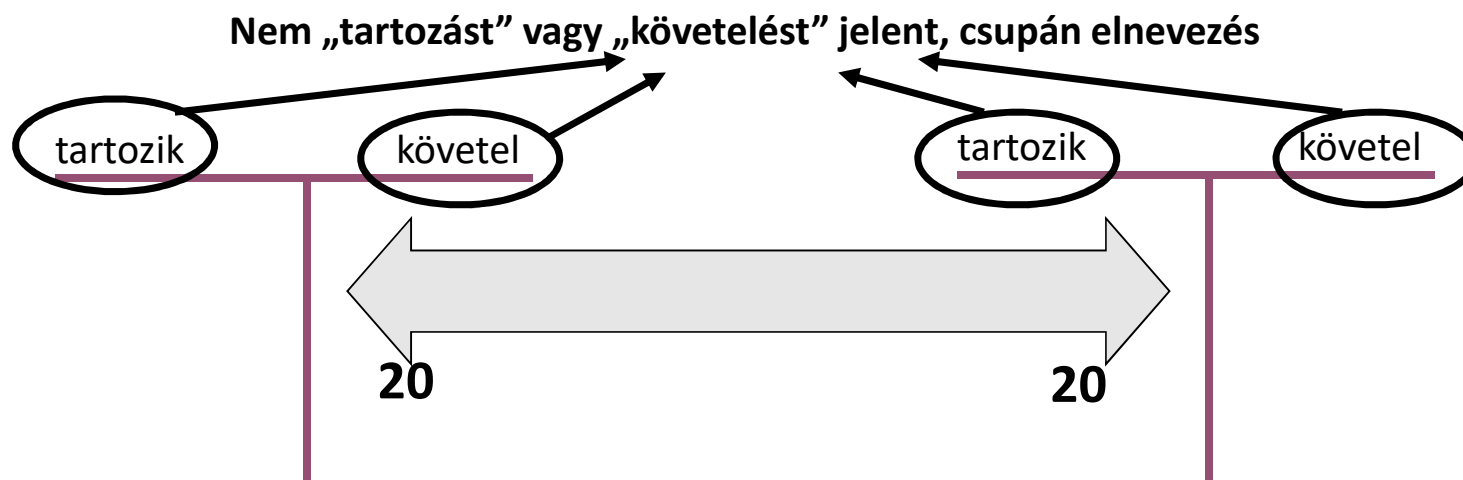
A számla kötelező tartozékai:

	Tartozik	384. Elszámolási betétszámla	Követel	
		3000	16000	
		12000	4000	
		18000		
		<hr/>	<hr/>	
Tartozik forgalom		33000	20000	Követel forgalom
A Tartozik oldali összegek összértéke				A Követel oldali összegek összértéke

Ha a két forgalmat kivonjuk egymásból (mindig a nagyobbat a kisebből), akkor a számla **Egyenlegét** kapjuk, aminek jellege/típusa attól függ, hogy melyik forgalom volt a nagyobb értékű. A számla egyenlege nulla is lehet.
 $33000 - 20000 = 12000$ T Egyenlege van az Elszámolási betétszámlának

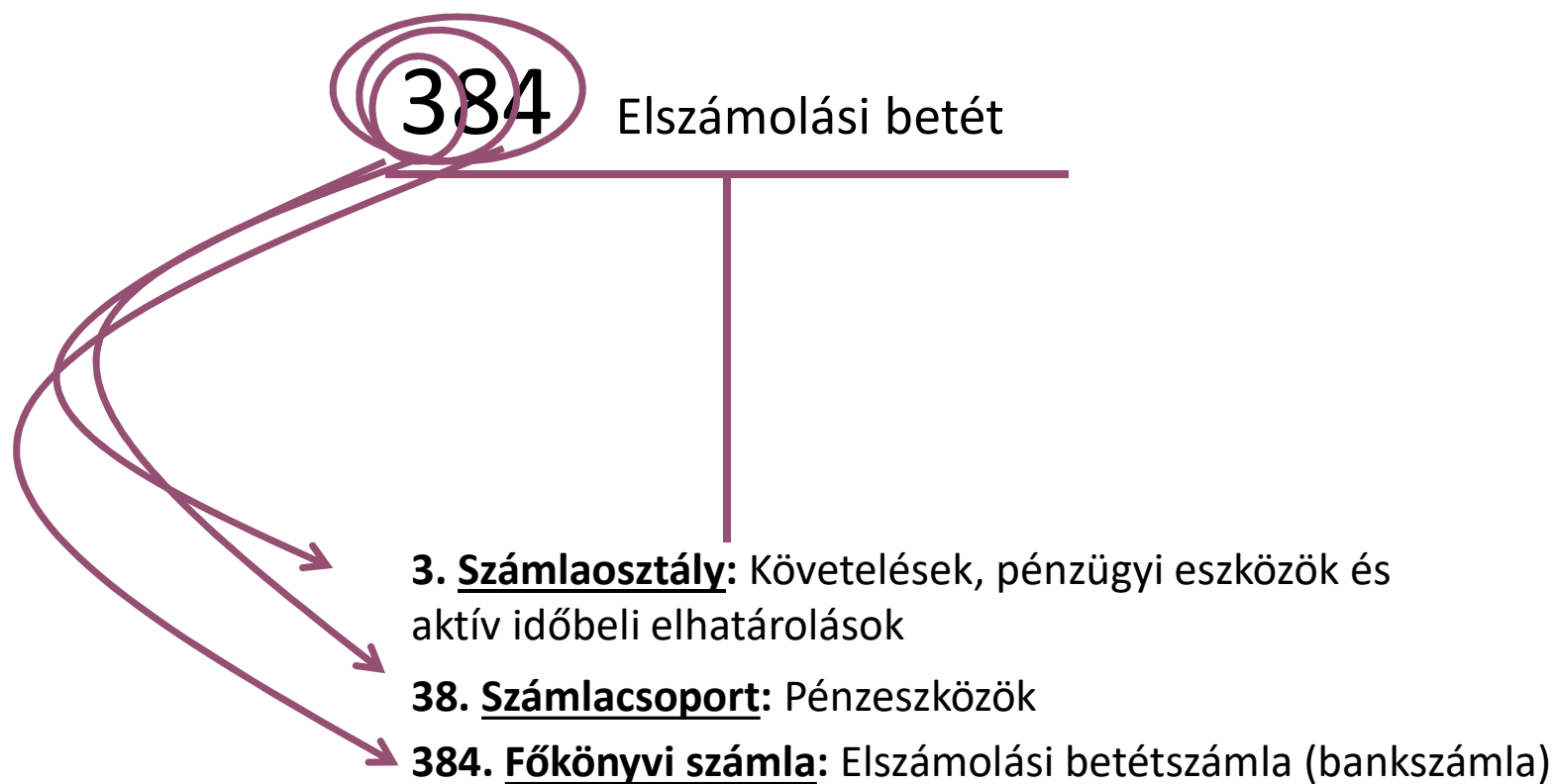
A főkönyvi számla 2

A kettős könyvvézés technikája: a gazdasági esemény feljegyzése egyidejűleg két számlán

A vagyoni, jövedelmi, pénzügyi helyzetben bekövetkezett változás értékét az egyik számla Tartozik, a másik számla Követel oldalán jegyezzük fel, meghatározott szabályok szerint.

A főkönyvi számlák decimális rendszere

A kettős könyvvitel szabályai

A **kettős könyvvitel** a vállalkozásnál bekövetkező minden gazdasági eseményt úgy vesz számba, hogy egyben önmagát is ellenőrzi, azaz minden változást „két aspektusból” mutat be. Ehhez segítségül a **főkönyvi számlák** szolgálnak. A ún. négyszámlasoros elméletben a vagyon és eredményrészeknek megfelelően **számlatípusokat** különböztetünk meg, amelyek **könyvelési szabályai** rögzítettek.

VAGYON

EREDMÉNY

megjelenési alak		eredet		eredménycsökkentő		eredménycsökkentő		eredménynövelő	
SZÁMLATÍPUSOK ÉS KÖNYVELÉSI SZABÁLYAIK									
ESZKÖZ számlák		FORRÁS számlák		KÖLTSÉG számlák →		RÁFORDÍTÁS számlák		BEVÉTEL számlák	
T 1,2,3.	K	T 4.	K	T 5. (6,7)	K	T 8.	K	T 9.	K
Nyitás	-	-	Nyitás	+	-	+	-	-	+
+	Zárás	Zárás	+						

Az egységes számlakeret

Az egységes számlakeret **célja, hogy a gazdálkodó eszközeinek és forrásainak, a gazdasági műveletek eredményre gyakorolt hatásának egységes rendszerbe foglalásával segítséget adjon a gazdálkodó számvitelének megszervezéséhez**, biztosítsa az e törvény szerinti, illetve e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendelet szerinti beszámoló elkészítéséhez szükséges alapinformációkat. [160. § (1)]

Számlaosztályok és azok tartalma

- **1. Számlaosztály** Befektetett eszközök
- **2. Számlaosztály** Készletek
- **3. Számlaosztály** „Többi” eszköz
- **4. Számlaosztály** Források
- **5. Számlaosztály** Költségnekem, Aktivált saját teljesítmények értéke
- **6-7. Számlaosztály** Költséghelyek, Költségviselők
- **8. Számlaosztály** Ráfordítások
- **9. Számlaosztály** Árbevételek, bevételek
- **0. számlaosztály** Nyilvántartási számlák

Számlarend

- A **kettős könyvvitelt vezető gazdálkodó** az egységes számlakeret előírásainak figyelembevételével **olyan számlarendet köteles készíteni, amely szerinti könyvvezetés az e törvényben előírt beszámoló készítését maradéktalanul biztosítja.** [161. § (1)]
- A számlarend a következőket tartalmazza:
- *a)* minden alkalmazásra kijelölt **számla számjelét és megnevezését,**
- *b)* a **számla tartalmát,** ha az a számla megnevezéséből egyértelműen nem következik, továbbá a számla értéke növekedésének, csökkenésének jogcímeit, a számlát érintő gazdasági eseményeket, azok más számlákkal való kapcsolatát,
- *c)* a **főkönyvi számla és az analitikus nyilvántartás kapcsolatát,**
- *d)* a számlarendben foglaltakat alátámasztó bizonylati rendet.

A könyvelési tétel szerkesztéséhez szükséges ismeretek

1. Milyen vagyonrészt és/vagy eredménytényezőt érint a gazdasági esemény? (Állapítsa meg típusukat is: eszköz (E), forrás (F), költség (K), ráfordítás (R), bevétel (B)!)
2. Hogyan érinti őket? (Növeli vagy csökkenti?)
3. Mik az érintett számlatípus könyvelési szabályai?
4. Melyik vagyonrészt/eredménytényezőt képviselő számla melyik oldalára kell feljegyezni a gazdasági eseményt?

A mérleg

ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK)	FORRÁSOK (PASSZÍVÁK)
<div>A. Befektetett eszközök</div> <div>B. Forgóeszközök</div> <div>C. Aktív időbeli elhatárolások</div>	<div>D. Saját tőke</div> <div>E. Céltartalékok</div> <div>F. Kötelezettségek</div> <div>G. Passzív időbeli elhatárolások</div>
<div>Σ ESZKÖZ</div>	<div>Σ FORRÁS</div>
<div>mérlegfőcsoportok</div> <div>=</div> <div>MÉRLEG-FŐÖSSZEG</div>	

Pénzbefizetés - eszközkörforgás

A gazdasági események rögzítése

Könyvelési tétel segítségével

Pl.: A pénztárból befizetünk a bankba 10.000,- Ft-ot

1. A főkönyvi számlák kijelölése (Pénztár: E, Bankszámla (vagy Elszámolási betétszámla): E)
2. A bekövetkezett változás (csökkenés, növekedés)
3. Az eszköz számlák könyvelési szabálya
4. Pénztár számla: K, Bankszámla: T

381. Pénztár	384. Elszámolási betét
- (K)	+ (T)
10.000	10.000

Befizetés a bankba

Demonstráció: „számlakaron”

A „gyakorlati” munka során a kontírozás

sorsz.	Tartozik szla	Követel szla	T és K Összeg	Szöveg
1.	384. Elsz. betét	381. Pénztár	10.000	Befizetés a bankba

Anyagbeszerzés későbbi fizetéssel - eszközbevonás

A gazdasági események
rögzítése

Könyvelési tétel segítségével

Pl.: Anyagot vásároltunk 10.000,- Ft-ért, későbbi fizetéssel

1. A főkönyvi számlák kijelölése
(Anyagkészlet: E, Szállítókkal szembeni kötelezettség: F)
2. A bekövetkezett változás (növekedés, növekedés)
3. Az eszköz és forrás számlák könyvelési szabályai
4. Anyagok számla: T, Szállítók számla: K

454. Szállítók	211. Anyagok
+ (K)	+ (T)
10.000	10.000
Anyagvásárlás	

Demonstráció: „számlakaron”

A „gyakorlati” munka során a kontírozás

sorsz.	Tartozik szla	Követel szla	T és K Összeg	Szöveg
1.	211. Anyagok	454. Szállítók	10.000	Anyagvásárlás későbbi fizetéssel

A kötelezettség kiegyenlítése átutalással - eszköz kivonás

A gazdasági események rögzítése

Könyvelési tétel segítségével

Pl.: Átutaltuk tartozásunkat a szállítóknak, 10.000,- Ft-ot

1. A főkönyvi számlák kijelölése (Elsz. betét :E, Szállítók: F)
2. A bekövetkezett változás (csökkenés, csökkenés)
3. Az eszköz és forrás számlák könyvelési szabályai
4. Szállítók:T, Elsz. betét: K

384. Elsz. betét	454. Szállítók
- (K)	- (T)
10.000	10.000
Átutalás	
Demonstráció: „számlakaron”	

A „gyakorlati” munka során a kontírozás

sorsz.	Tartozik szla	Követel szla	T és K összeg	Szöveg
1.	454. Szállítók	384. Elsz. betét	10.000	Átutalás

Kötelezettség kiegyenlítése hitelből - forráskörforgás

A gazdasági események
rögzítése

Könyvelési tétel segítségével

Pl.: Szállítókkal szembeni tartozásunkat hitelből egyenlítjük ki,
10.000,- Ft

1. A főkönyvi számlák kijelölése (Rövid lejáratú hitelek:F, Szállítók: F)
2. A bekövetkezett változás (növekedés, csökkenés)
3. A forrás számlák könyvelési szabálya
4. Szállítók:T, Rövid lej. hitelek: F

452. Rövid lej. hitelek	454. Szállítók
+ (K)	- (T)
10.000	10.000
Kiegyenlítés hitelből	
Demonstráció: „számlakaron”	

A „gyakorlati” munka során a kontírozás

sorsz.	Tartozik szla	Követel szla	T és K Összeg	Szöveg
1.	454. Szállítók	454. RL hitelek	10.000	Kiegyenlítés hitelből

Vagyonsváltozások a mérlegben – alapvető gazdasági események

T. Eszköz – K. Eszköz

Eszköz nő, eszköz csökken;
Eszközök körforgása

T. Eszköz – K. Forrás

Eszköz nő, forrás nő;
Eszközbevonás

T. Forrás – K. Eszköz

Forrás csökken, eszköz csökken;
Eszközkivonás

T. Forrás – K. Forrás

Forrás csökken, forrás nő;
Források körforgása

Az eredményt befolyásoló számlaosztályok

Páronként!

A költségnek más szerkezetben (81-83.)	8.	Az értékesítés árbevétele	9.
Az értékesítés közvetlen és közvetett költségei (81-85.)			
Egyéb ráfordítások	86.	Egyéb bevételek	96.
Pénzügyi ráfordítások	87.	Pénzügyi bevételek	97.

A VÁLLALKOZÁS EREDMÉNYE

VESZTESÉG **NYERESÉG**

Készletcsökkenés

A gazdasági események
rögzítése

Könyvelési tétel segítségével

Pl.: Eladtunk 100.000,- Ft bekerülési értékű árut

1. A főkönyvi számlák kijelölése (Eladott áruk beszerzési értéke /Elábé/: R, Áruk: E)
2. A bekövetkezett változás (növekedés, csökkenés)
3. Az ráfordítás és eszköz számlák könyvelés szabályai
4. Eladott áruk beszerzési értéke /Elábé/: T, Áruk: K)

261. Áruk	814. Elábé
- (K)	+ (T)
100.000	100.000

Készletcsökkenés

Demonstráció: „számlakaron”

A „gyakorlati” munka során a kontírozás

sorsz.	Tartozik szla	Követel szla	összeg	szöveg
1.	814. Elábé	261. Áruk	100.000	Készletcsökkenés

Értékesítés

A gazdasági események
rögzítése

Könyvelési tétel segítségével

Pl.: Az árut 170.000,- Ft-ért adtuk el, a vevő később fizet érte

1. A főkönyvi számlák kijelölése (Vevők: E, Értékesítés nettó árbevétele: B)
2. A bekövetkezett változás (növekedés, növekedés)
3. A bevétel és eszköz számlák könyvelési szabályai
4. Vevők: T, Értékesítés nettó árbevétele: K

911. ÉNÁ	311. Vevők
+ (K)	+ (T)
170.000	170.000
	
Demonstráció: „számlakaron”	

A „gyakorlati” munka során a kontírozás

sorsz.	Tartozik szla	Követel szla	összeg	szöveg
1.	311. Vevők	911. ÉNÁ	170.000	Értékesítés

A vagyontárgyak
– eredményt is befolyásoló –
értékelése

A vagyontárgyak értékelésének folyamata

Felvétel a vagyonba	Gazdasági esemény	Mérlegérték megállapítása
Bekerülési érték <ul style="list-style-type: none"> • Fogalom • Egyes gazdasági eseményeknél	lásd Ismétlés - következő előadás	Bekerülési érték $\pm$ Értékváltozások (szabályok a vagyoncsoportoknál)

A mérleg

ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK)	FORRÁSOK (PASSZÍVÁK)
<ul style="list-style-type: none"> A. Befektetett eszközök B. Forgóeszközök C. Aktív időbeli elhatárolások	<ul style="list-style-type: none"> D. Saját tőke E. Céltartalékok F. Kötelezettségek G. Passzív időbeli elhatárolások
Σ ESZKÖZ	Σ FORRÁS

mérlegfőcsoportok

MÉRLEG-FŐÖSSZEG

Bekerülési érték

Fogalma:

Az eszköz bekerülési értéke (beszerzési, előállítási) az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tételek együttes összege. Sztv. 47. § (1.)

Leggyakoribb formái:

- Beszerzési ár
- Előállítási költség

A bekerülési érték az egyes gazdasági eseményeknél

Az üzembe helyezésig / állományba vételig / raktárba szállításig felmerült összes egyenes költség

VÁSÁRLÁS	SAJÁT ELŐÁLLÍTÁS	ÁTVÉTEL (APPORT)	ÁTVÉTEL (KÖV. FEJÉBEN)	TN. ÁTVÉTEL TÖBBLET AJÁNDÉK	CSERE
számla szerinti ár	előállítási költség	létesítő okirat szerint	szerződés, számla, vagyonfelosz- tás szerint	piaci érték	csereszerződés szerinti érték

Mérlegtételek értékelése

Bekerülési érték $\pm$ Értékváltozások

AZ EREDMÉNY-KIMUTATÁS KÉT MÓDJA KÖZÖTTI ELTÉRÉS

ÖSSZKÖLTSÉG ELJÁRÁS

FORGALMI KÖLTSÉG ELJÁRÁS

ÜZEMI (ÜZLETI) TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE (±)

- **Összes hozam:**

- Árbevétel +
- AST ±
- Egyéb bevétel +

- **Összes költség:**

- Anyagjellegű ráf. -
- Személyi jell. ráf. -
- ÉCS leírás -
- Egyéb ráfordítások -

- **Összes bevétel:**

- Árbevétel +
- Egyéb bevétel +

- **Forgalmi költség:**

- Értékesítés közvetlen ktg. -
- Értékesítés közvetett ktg. -
- Egyéb ráfordítások -

A továbbiakban a két módszer azonos

AZ EREDMÉNY-KIMUTATÁS KÉT MÓDJA KÖZÖTTI AZONOSSÁG

ÖSSZKÖLTSÉG ELJÁRÁS

FORGALMI KÖLTSÉG ELJÁRÁS

PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE

±

•Pénzügyi műveletek bevételei

+

•Pénzügyi műveletek ráfordításai

-

ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY (üzemi üzleti + pénzügyi)

•Adófizetési kötelezettség

-

ADÓZOTT EREDMÉNY

±

Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (±)	Pénzügyi műveletek eredménye (±)
Adózás előttieredmény (±)	
Adófizetési kötelezettség (- vagy 0)	Adózott eredmény (±)

Ajánlott irodalom

- Siklósi-Veress (2016): Könyvvezetés és Beszámolóképzítés 2016, Saldo 1.1-1.5., 1.6. fejezetek

Vonatkozó részek

- Dr. Sztanó Imre: A számvitel alapjai, 2013

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/0007_c3_1065_1067_szamvitelalapjai_scorm/adatok.html

- Dr. Ormos Mihály: Számvitel, Typotex 2013

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2011-0023_Szamvitel/adatok.html